

TUUSULANJÄRVEN KUNNOSTUSTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika: Keskiviikko 8.12.2011 klo 15.00 - 17.30

Paikka: Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän toimisto,
Kultasepänkatu 4 B, Kerava

Osallistujat:

Jyrki Kaija (pj.)	Tuusulan kunta
Jarmo Vääriskoski	Uudenmaan ELY-keskus
Tero Rantanen	Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistys
Esa Partanen	ProAgria Uusimaa
Mauri Pekkarinen	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky
Jaana Hietala (siht.)	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky

Poissa

Jukka Laitila	Järvenpään kaupunki
Kaarina Laine	Järvenpään kaupunki
Jukka Valjakka	Tuusulan kunta
Pekka Kylänpää	Tuomalan kalastuskunta
Anu Tyni	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Pertti Paakkinen	Pro Tuusulanjärvi -liike

1. KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Ehdotus: Jaettu asialista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.

Jyrki Kaija toimi puheenjohtajana koska Järvenpään kaupungin edustajat eivät päässeet kokoukseen.

Päätös: Hyväksyttiin.

2. EDELLEISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Ehdotus: Hyväksytään kunnostustyöryhmän pöytäkirja 3/2011.

Päätös: Hyväksyttiin.

3. KOSTEIKOT JA OJAT

Koskelan ja Tikkapiilon altainen loppukatselmus tehtiin 7.11.2011 ja työ hyväksyttiin ja luovutettiin kuntayhtymälle. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 63 813 € (ilman alv), josta kuntayhtymän osuus oli 47 334 €. Kustannuserittely on liitteessä 1.

Räikilänojan, Pelinojan ja Vuohikkaanojan altaiden ruoppaukset tehtiin syys- ja lokakuussa. Työkustannukset olivat yhteensä 8 570 €.

Rantamo-Seittelin tarkkailuohjelman mukainen seuranta päättyi marraskuussa ja seurannan loppuraportti tulee lähettää ELY-keskukseen helmikuun 2012 loppuun mennessä.

Kuntayhtymä haki Pelinojasta bakteerinäytteen 11.10 ja vedestä löytyi erittäin runsaasti suolistoperäisiä bakteereja (E. coli 16000 mpy/100 ml ja enterokokit 2500 mpy/100 ml). Toinen näyte haettiin marraskuussa, kun Uudenmaan ELY-keskus tutki Tuusulanjärveen ja Rusutjärveen laskevien ojien vesien laatua ylimääräisellä näytteenotolla. Pelinojan E. coli -määrä oli marraskuun näytteenotossa 280 mpy/100 ml.

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Keskustelu: Pekkarinen kertoi Rantamo-Seittelin automaattiseen seurantaan liittyvistä virtaaman mittausongelmista. Laitteisto ei toimi kosteikon tapaisessa lähes seisovassa vedessä. Lähtöpään sameusanturin sijainti on ongelmallinen, koska järvivesi virtaa ajoittain kosteikkoon päin. Ratkaisuja etsitään yhdessä SYKEN tutkijoiden kanssa.

Pelinojan bakteeritulokset ovat tyypillisiä haja-asutusalueen oja-vesille. Bakteerinäytteitä voidaan hakea lisää ja yrittää selvittää niiden lähdettä tarkemmin. Tuomalan alue kuuluu Tuusulan kunnan vesihuollon toimintasuunnitelman mukaan vuosina 2017 - 2018 viemäritäviin alueisiin.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

4. KALASTUS

Tuusulanjärven hoitokalastukset syksyn osalta olivat käynnissä 5.9. - 11.11. Järvellä tehtiin yhteensä 64 nuotan vetoa ja järvestä poistettiin noin 47 400 kg vähempiarvoista kalaa. Valtaosa saaliista oli lahnaa ja pasuria (liite 2). Saalis oli samaa luokkaan kuin vuoden 2010 saalis (48 000 kg).

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Keskustelu: Suuri osa saaliista, kalastajien mukaan jopa 2/3-osaa, haettiin veneestä. Loput menivät Lassilan tilalle. Lassilan tila ei ole saanut rakennettua ympäristökeskuksen hyväksymää kompostointialustaa. Tämän takia korkeamman käsittelymaksun tuovan sopimuksen voidaan katsoa rauenneen. Lassilalle voidaan kuitenkin maksaa kalojen kuljetuksesta aiempien vuosien mukaisten kulujen

mukaan. Ensi kauden kalansaaliin käsittelyyn on haettava muita vaihtoehtoja, jos Lassilan tila ei voi enää vastaanottaa kalaa.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

5. TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUKSEN SEURANTA

Vuonna 2011 käytettävissä olevista rahoista (n. 228 000 €) on käytetty marraskuun loppuun mennessä 144 600 € (liite 3). Joulukuun arvioidut kustannukset ovat seuraavat:

- Koskelan ja Tikkipiilon loppulasku 37 400 €
- hoitokalastussaaliin kompostointi 4 500 €
- kalatutkimus 7 000 €
- hapetus 700 €
- henkilöstö- ym. kulut 10 500 €.

Koko vuoden kustannukset ovat n. 205 200 €. Jäljellä olisi n. 24 800 €.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi toimintasuunnitelman tilanteen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

6. KALATUTKIMUKSET

Helsingin yliopisto teki kaikuluotaustutkimuksen ja otti otosnäytteet nuottauksista kesällä ja syksyllä 2010 ja 2011. Lahnan ikämäärityksiä ei ole vielä tehty ja niihin arvioidaan kuluvan 2 - 3 kk. Nämä voidaan tehdä kuntayhtymään joulukuun - tammikuun palkatun kalatutkijan toimesta. Tulosten käsittely ja raportointi on suunniteltu tehtäväksi alkutalven aikana. Ikämääritysten, laskennan ja raportoinnin kustannukset ovat yhteensä n. 19 500 € (2 kk:n kalatutkijan palkkakulut n. 7000 € ja Helsingin yliopiston kulut n. 12 500 €). Tulosten laskenta ja raportointi voidaan maksaa vuoden 2012 alussa vuoden 2011 rahoituksesta.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä hyväksyy kalatutkijan palkkaamisen 12.12.2011 - 31.1.2012 ja päättää tilata vuosien 2010 ja 2011 kalatutkimusten laskennan ja raportoinnin Helsingin yliopistolta.

Keskustelu: Todettiin, että VPA-metelmä on paras mahdollinen vaikka se on työläs ja siksi kallis. Tieto kalakantojen kehittymisestä on kuitenkin tärkeää hoitokalastuksen seurannan ja jatkosuunnittelun kannalta. Raportoinnin aikataulu tulee sopia tarkkaan, että tieto saadaan ajoissa käyttöön.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

7. SOPIMUKSET JA KILPAILUTUKSET

Hoitokalastuksesta tehtiin keväällä 2009 sopimus Aulis Kiiskilän kanssa. Sopimus kattoi vuodet 2009 - 2010, ja siinä oli optio vuodelle 2011. Optio päätettiin käyttää, joten Kiiskilä nuottasi Tuusulanjärvellä myös vuonna 2011.

Hoitokalastus on ollut yksi tärkeä Tuusulanjärven kunnostusmenetelmä. Hoitokalastusta on tarkoitus jatkaa myös tulevina vuosina. Kuntayhtymässä on valmisteltu luonnos tarjouspyynnöstä vuosille 2012 - 2013 (optio vuodelle 2014). Luonnos on liitteenä 4.

Osakaskuntien (5 kpl) kanssa tehtiin vuonna 2009 sopimukset Tuusulanjärven hoitotoimenpiteistä. Sopimukset ovat voimassa vuoden 2011 loppuun saakka. Yhteistyötä pyritään jatkamaan tulevina vuosina, ja uusien sopimusten valmistelu on aloitettu. Tavoitteena on tehdä yhteistyösopimus kaikkien Tuusulanjärven osakaskuntien kanssa. Neuvottelujen pohjaksi on laadittu lista osapuolten yleisistä tehtävistä (esimerkkinä Paijalan osakaskunnalle lähtenyt luonnos, liite 5). Nämä yleiset tehtävät ovat kaikissa sopimuksissa samat. Osakaskunnat voivat halutessaan esittää toteutettavia toimenpiteitä. Tuomalan osakaskunta on ehdottanut rantojen kunnostustoimia ja ruoppauksia Saarelan rannassa ja Halosenniemessä. Muilta ei ole vielä tullut ehdotuksia hoitotoimiksi.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä

- a) päättää kilpailuttaa hoitokalastuksen vuosille 2012 - 2013 ja
- b) keskustelelee osakaskuntasopimusten sisällöstä.

Keskustelu: Hoitokalastustarjousten pisteytyksen on oltava selkeää ja laadun kriteerit on määriteltävä tarkemmin. Tarjoukseen pyydetään lisäämään työohjelma, jonka perusteella voidaan arvioida nuottajan sitoutuminen hankkeen saalistavoitteisiin ja niiden toteutukseen. Lisäksi varamiesjärjestelmä on tärkeä, koska syksyn nuottausaika on lyhyt.

Päätös: Hoitokalastustarjouspyyntöön tehdään korjaukset ja luonnos lähetetään tarkistettavaksi työryhmälle sähköpostilla. Osakaskuntasopimusten toimenpiteistä järjestetään neuvottelu tammikuussa. Tässä voidaan huomioida myös kuntalaiskyselyn ehdotukset, esimerkiksi uimarannan rakentaminen.

8. KIPSIKOEILU

Ohjausryhmän kokouksessa 2/2011 ehdotettiin, että kipsin käyttöä peltojen ravinnekuormituksen vähentäjänä voitaisiin kokeilla kuntien vuokrapelloilla. Asia voitaisiin ottaa esille, kun vuokrasopimusten uusimisesta neuvotellaan viljelijöiden kanssa. Järven-

pään kaupungin vuokrasopimukset yhtä lukuun ottamatta ovat voimassa 2012 loppuun asti ja Tuusulan kunnan sopimukset ovat voimassa vuoden 2014. Neuvotteluissa voitaisiin ottaa esille myös muita toimenpiteitä.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä keskustelee kipsikokeilun toteuttamisesta kuntien vuokrapelloilla.

Päätös: Asian käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen, koska Järvenpään edustajat eivät olleet paikalla.

9. RAVINNESIEPPARI

Saloy Oy on kehittänyt ojavesien fosforin saostukseen ferrisulfaattiannostelijan. Samaa kemikaalia on käytetty MTT:n kokeiluissa pelto-ojissa hyvin tuloksin (liite 6). Saloy on halukas kokeilemaan laitteistoa Tuusulanjärven alueella. Tähän voidaan hakea apurahaa Maa- ja vesitekniikan tuki ry:tä. Apurahalla katettaisiin rakennus-, kemikaali- ja seurantakulut (n. 35 000 €). Kohdeojiksi on suunniteltu Hankkijanojaa tai Pelinojaa, mutta selvitykset ovat vielä kesken.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä hyväksyy apurahan hakemisen fosforinsaostuskokeiluun.

Käsittely: Partanen totesi, että tämän tyyppistä ratkaisua on vaikea nähdä toteutettuna suuressa mittakaavassa. Saostuva ferriittiyhdiste ei ole kasveille käyttökelpoista, joten sakan hyötykäyttö on ongelmallista. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys voi käyttää Uudenmaan Herkun ”järvileipä”-tulot esim. tämän hankkeen seurantaan.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

10. LAUSUNTOPYYNTÖ JÄRVENPÄÄN, KERAVAN, MÄNTSÄLÄ JA TUUSULAN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN LUONNOKSESTA

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus pyytää lausuntoja ja mielipiteitä ympäristönsuojelumääräysten luonnoksesta 16.12.2011 mennessä. Luonnosmateriaali löytyy ympäristökeskuksen www-sivulta.

Määräyksissä on otettu hyvin huomioon vesiensuojelun kannalta keskeiset asiat.

Hevosten laidunnuksen osalta vähimmäisetäisyyksistä (6 luvun 21 §) kuntayhtymä on luonnostellut seuraavaa:

Hevosten ulkoilu- ja harjoittelualueiden suojaetäisyydet vesistöihin ovat riittävät, mutta laidunnuksen osalta suojaetäisyyttä voisi lie-

ventää. Laidunnus suojavyöhykkeillä on sallittua maatalouden ympäristötukiehtojen mukaan ja tätä tiukempi raja-
aus voi vähentää viljelijöiden kiinnostusta perustaa vesistöjen suojelun kanalta tär-
keitä suojavyöhykkeitä. Laidunnuksen voisi sallia vesistöjen lähel-
lä, mikäli laidunnus toteutetaan aidatulla alueella siten, että maan
kasvipeitteisyys ei rikkoudu ja eläinten pääsy veteen on estetty.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä keskustelee ympäristönsuojelumääräysten
luonnoksesta ja siitä annettavasta lausunnosta.

Keskustelu: Suurten yksiköiden jätevesien käsittelyyn voidaan ehdottaa tar-
kennuksia. Luvun 6 21 § vähimmäisetäisyyksiä pitäisi tarkentaa.
Hevosten tarhat tulee erottaa muista ulkoilualueista.

Päätös: Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen lähetetään lausunto.

11. TIEDOKSI

Keski-Uusimaa julkaisi useita juttuja Tuusulanjärvestä ja sen kun-
nostuksesta maakuntajärveksi valitsemisen yhteydessä.

Tuusulan kunta, Tuusula seura, Järvenpään kaupunki ja Järven-
pää-seura ovat pyytäneet asukkailta ideoita ja toivomuksia liittyen
Tuusulanjärven virkistyskäyttöön. Kyselyyn on voinut vastata ne-
tissä tai paperilomakkeella mm. kirjastoissa.

Yrittäjä Riku Laine Järvenpäästä selvittelee mahdollisuuksia aloit-
taa lauttaliikenne Tuusulanjärvellä. Kuntayhtymä on antanut asi-
asta yrittäjälle lausunnon koskien vaikutuksia järvelle.

Keski-Uudenmaan Rotarien oja-vesien ravinteiden saostuskokei-
lun suunnittelu etenee ja he ovat valmiita rakentamaan suodatti-
men vuonna 2012. Kohdetta ei ole vielä päätetty.

Uudenmaan Herkku on tuonut kaappoihin ”vesiensuojeluleivän”,
jonka myynnistä luovutetaan osa Helsingin ja Vantaanjoen ve-
siensuojeluyhdistykselle. Yhdistys käyttää rahat Tuusulanjärven
kuormituksen vähentämiseen tähtääviin toimiin.

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Keskustelu: Keskustelussa todettiin, että maakuntajärveksi nimeämisen tuo-
maa julkisuutta pitäisi käyttää hyväksi. Kunnostustoimia ja niiden
vaikutuksia voitaisiin esitellä erilaisissa yleisötilaisuuksissa. Ideoi-
ta voidaan poimia kuntien järjestämistä virkistyskäyttökyselyistä.

Päätös: Ehdotuksen mukainen

12.
MUUT ASIAT

Vääriskoski muistutti, että uusi vesilaki tulee voimaan vuoden 2012 alussa. Uudessa laissa on tiukennettu ruoppausten luvantarvetta (AVI:n lupa haettava jos >500 m³).

13.
SEURAAVA KOKOUS

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä päättää seuraavan kokouksen ajankohdan.

Päätös: Seuraava kokous pidetään 2.2.2012 klo 8.30 Kuntayhtymän toimistolla.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Jaana Hietala

Jakelu: Kunnostustyöryhmän jäsenet
Ohjausryhmän jäsenet
Yhtymähallitus
Osakaskuntien esimiehet
Kaija Hapuoja, Tuusulan kunta
Antti Kaikkonen, eduskunta